

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglašite v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOLUME XXVI.—LETO XXVI.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK), MARCH 8, 1943.

ŠTEVILKA (NUMBER) 54

NOVE VAŽNE ODREDBE GLEDE KLASIFIKACIJE MOŽ

Vsi, ki so zdaj v 4-H razredu, bodo reklasificirani. — Označba "H" bo pomenila nov status.

SVRHA NOVE ODREDBE JE, DA SE DOBI ČIM VEČ DELAVCEV ZA FARME

WASHINGTON, 7. marca. — Nad 38 let stari možje so z današnjim dnevom izgubili svojo posebno draftno klasifikacijo. Selective service oblast je naravnost lokalnim odborom, naj nikar več ne vpisujejo mož, ki so stari od 38 do 45 let, v razred 4-H in naj transferirajo oboje, ki so zdaj tako klasificirani, nazaj v redne razrede (1-A, 3-A, 4-F, itd), dasi jih faktično ni treba draftati. Ta akcija bo imela ta učinek, da bodo možje, ki so stari nad 38 let, lahko vpoklicani, ako oboje, ki so zdaj tako klasificirani, da bo postavlja možje, ki nimajo drugega vzroka od izognitve

Maršalu Rommelu so se izjalovile njegove nakane proti angleški 8. armadi

Ukazi nacističnega generala odredajo, kako se imajo vršiti eksekucije posameznikov in skupin. — Vsakega obsojenca mora ustreliti še poveljujoči častnik v glavo. Zavezniški glavni stan v Severni Afriki, 7. marca. — Prva dva sunka maršala Rommela proti angleški osmi armadi sta se razbila ob angleški obrambi v južni Tunisuji v mlakah krvi in v razbitinah njegovih tankov, toda Nemci so nadaljevali s svojim pritiskom včeraj in danes in še nobenega znamenja ni, da bi bila bitka kaj skoro končana.

Izredna seja
Jutri večer se vrši izredna seja Progresivnih Slovencev krožka št. 3. v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. Članice so vabljene, da se polnoštevilno udeležijo, ker je na dnevnem redu zelo važna zadeva.

Na dopustu
Na štiri-dnevnem dopustu iz Texasa se nahaja poročnik drugega reda, Frank Fortuna, sin Mr. Franka Fortuna, 979 E. 140 St. Nazaj bo odšel v četrtak in s njim bo šla tudi njegova soproga Martha, rojena Teshman.

Seja demokratskega kluba
V Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. se vrši jutri večer ob 8. uri seja Slovenskega demokratskega kluba. Apelira se na članstvo, da je navzoče, ker bo nekaj posebnega na tej seji. V soboto pa ne pozabite, da se vrši kartna zabava, na katero ste vabljeni, da pridete vsi in da pripeljete svoje ožje rojake in prijatelje, da bo bolj prijetno.

Boji angleške 1. armade
Istovčasno je angleška 1. armada izpuli v Severni Tunisuji inicijativo iz rok nemškega generala Jurgen von Armina, kjer so angleške patrole zajele čez sto ujetnikov.

Italijani zopet plačujejo
Na drugem koncu Tunisuje je maršal Rommel udaril z veliko silo z grčevja na Angleže, to njegove čete niso mogle pribežati angleškim črtam nobene škode. V tej bitki, v kateri se je zaletelo osiše naravnost pod žrela angleških topov, Angleži pa nobenega. Kakor je zaveda med nemškimi in italijanskimi "zavezniki," tako je bilo tudi tukaj: Nemci so bili v valih.

Mesto Essen pod osem-tonskimi angleškimi bombami

Ako bo pričela Nemčija vojno s strupenimi plini, ji bodo Angleži vračali milo za drago.

LONDON, 6. marca. — Stotine težkih angleških bombnikov, ki že deset dni in noči mehčajo Nemčijo za invazijo zaveznikov, je snoči v strahovitem napadu napadlo mesto Essen, kjer je dom ogromne Kruppove težke industrije. Angleško ministrstvo zračne sile naznanja, da je bilo izgubljenih pri tem napadu 14 bombnikov, kar pomeni, da je sodelovalo pri napadu najmanj 300 bombnikov. Na drugem koncu osišča pa so zavezniški bombniki udarili zopet na Neapelj, važno italijansko pristanišče in bazo dobav za Afriko ter povzročili mnogo požarov. Na mesto Essen so metali angleški bombniki osem-tonske bombe, katerih vsaka poruši po en cel, šest akrov obsegajoč mestni blok.

Angleški krogi, komentirajoč nemško grožnjo, čes, da bo pričela Nemčija prihodnjo pomlad s strašnim povračilom, kar pomeni, da se bo pričela posluževati strupenih plinov, pravijo, da je Anglija pripravljena tudi na ta strašen način vojne in da ima zadostne zaloge strupenih plinov.

Ali je Draža Mihajlović odstopil ali ni odstopil?

Vest iz Berna naznanja, da je general podal ostavko kot vojni minister, v Londonu pa trdijo, da to ni res.

BERN, Švica, 6. marca. — Iz raznih, dobro informiranih balkanskih krogov je prispelo danes semkaj poročilo, da je general Draža Mihajlović, voditelj jugoslovanskih četnikov, podal svojo ostavko kot vojni minister jugoslovanske zamejne vlade v Londonu. Rečeno je, da je storil general Mihajlović to iz patriotičnih motivov, da prepreči še nadaljne nesporazume med Rusijo in jugoslovansko vlado.

LONDON, 6. marca. — Jugoslovanska zamejna vlada je danes službeno zanimala, da bi bil general Draža Mihajlović odstopil kot jugoslovanski vojni minister in voditelj jugoslovanskega četniškega odpora v Jugoslaviji. Jugoslovanska vlada pravi, da so te govornice brez podlage.

"Vojna in vi"

Kot običajno vsak ponedeljek večer, bo tudi noč potom WT-AM radio postaje ob 7:45 uri zanimiva razprava, tičeča se problemov vojne. Predmet nočnejše razprave bo "Da se bodo fantje borili" (That Men May Fight). Govorili bodo Mr. Richard H. Howland, od distriktnega urada OPA, Petty Officer Janice Letts, ki se nahaja pri WAVES in Mrs. Helen McDowell, ki bo predstavljala konzumentko. Mnogo učljivega boste deležni, ako boste poslušali ta program.

Novi grobovi

JERKO KALILIĆ

Snoči kmalu po 10. uri je preminil Jerko Kalilić, stanujoč na 1117 Auburn Ave., na zapadni strani blizu W. 14 St. Pokojni je bil doma iz Dalmacije ter je spadal k cerkvi sv. Pavla na E. 40 St. Bolehal je tri leta. Tu zapuša soprogo, rojeno Kušević, dva sinova, Anthonya in Johna ter hčer Mary, brata Franka in sestro Lucijo Boban. Star je bil 63 let. Bil je član društva Kršna Dalmacija. Pogreb oskrbuje Grdinov zavod.

MARY ZAKRAJŠEK

V Lakeside bolnišnici je umrla Mary Zakrajšek, rojena Gojka, stara 53 let. Doma je bila iz Stoldraga pri Zumberaku, odkoder je prišla v Cleveland pred 35. leti. Tukaj zapuša soproga Mathewa in brata Leopolda. Stanovala je na 6030 Carry Ave. Pogreb se bo vršil v sredo jutraj ob 8:30 uri iz Zakrajškovega zavoda, 6016 St. Clair Ave. v cerkev sv. Vida in nato na Calvary pokopališče.

KAROLINA VOLK

Ob 3. uri v nedeljo jutraj je preminila v visoki starosti 79 let, Karolina Volk, rojena Kušnik, stanujoča pri hčeri, poročeni Medved na 6216 St. Clair Ave. Pokojnica je bila doma iz vasi Malega Lipovca, fara Ajdovec, pri Žužemberku ter je bila poznana p. d. Karolina. Sprogrj je umrl v domovini pred 37. leti. S trudom in delom je vzgojila nedorasle otroke in jih dobila sem v Ameriko s lastnim zaslužkom. Tukaj zapuša dve hčeri, Mrs. Julijo Jenko in Mrs. Jennie Medved in tri sinove: Antona, Pvt. Johna, ki se nahaja pri vojaki v San Antonio, Tex. in Franka, ter štiri vnuke.

Blagopokojnica je bila članica društva Marije Magdalene št. 162 KSKJ in Woodman Circle. Pogreb se bo vršil v četrtek jutraj ob 9:30 uri iz Grdinovega pogrebnege zavoda, v cerkev sv. Vida in nato na Calvary pokopališče.

MARIJA SKODLAR

Okrog 4. ure jutraj je preminila Marija Skodlar, stanujoča na 6601 Bonna Ave., stara 66 let. Doma je bila iz Bevk pri Vrhniki, p. d. Andrejčeva. Rojena je bila Kerzman ter je dospela v Ameriko pred 35 leti. Zadnjih par mesecev je bolehal na težki boleznii. Tu zapuša soproga Franka, ki je doma iz istega okraja, dve hčeri, Mary, poročeno Mulek, in Frances Longar, dva sinova, Franka in Edwarda, brata Luka Kerzmanca in sestro Frances Slabe, v stari domovini pa zapuša sestro Marijano. Bila je stara mati osmerim otrokom. Pokojnica je bila članica društva Srca Marije staro, podr. št. 25 S. Z. Z., društva sv. Neže št. 139 K. of O. in Oltarskega društva.

Pogreb se bo vršil v sredo jutraj ob 9:30 uri iz Grdinovega pogrebnege zavoda v cerkev sv. Vida in nato na Calvary pokopališče. Bodi pokojnikom ohranjen blag spomin, preostalih pa izrekamo naše sožalje!

POGREB JEVIKARJA

Pogreb pokojnega Louis Jevnikarja se bo vršil v torek jutraj ob 9. uri iz Svetkovega pogrebnege zavoda, 478 E. 152 St. v cerkev Marije Vnebovzete in nato na pokopališče sv. Pavla.

Nemci kličejo mlada dekleta k prisilnemu delu

Punt med nemškim vojaštvom, ki mora še neizvežbano odhajati v klavnice na rusko fronto.

LONDON, 6. marca. — Nemčija, ki ji primanjkuje tovarniških delavcev kljub temu, da vladi iz vse zasedene Evrope delavci na prisilno delo v nemške tovarne, je pozvala danes k prisilnemu delu vse nemške mladenke v starosti med 17 in 18 letom.

Nacistične oblasti naznanjajo, da bodo morale te mladenke nastopiti "od pomladi leta 1943 dalje." Njihova registracija se bo vršila od 15. marca do 10. aprila.

Nemško mornariško poveljstvo, ki mu tudi zelo primanjkuje moštva, je tudi pozvalo mlade fante, v starosti od 17 do 18 let, naj se prostovoljno javijo za službo v mornarici.

Iz Švedske poročajo, da je pomankanje moštva v Nemčiji tako veliko, da pošiljajo nacistične oblasti rekrute že po šesttedenskem vežbanju v Rusijo.

Angleško ministrstvo za informacije poroča, da so se te dni uprli nemški vojaki na neki postaji, preden so imeli vstopiti na vlake, ki so jih imeli odpeljati proti Rusiji. Proti vojakom so naperili strojne puške, česar posledica je bila velika izguba človeških življenj.

Zavezniški letalci bombardirajo japonske baze

Japonski radio je končno "pojasnil" izgubo "sedmih ladij" in "sedmih letal."

Zavezniški glavni štab v Avstraliji, ponedeljek, 8. marca. — Zavezniški letalci so udarili, včeraj po kakem pol tucatu japonskih baz, razkropljenih daleč vsak sebi po Pacifiku, bombardirali so neki 8,000-tonski japonski tovorni parnik ob obali Nove Gvineje ter sestrelili v bližini Darvina v Avstraliji neki japonski bombnik.

WASHINGTON, 7. marca. — Zavezniški letalci so zopet silno bombardirali japonsko letališče na Mundi ter udarili tudi po drugih sovražnikovih centrih na severozapadnih Solomonovskih otokih.

Japonski radio v Tokiju je prišel danes končno na dan s "pojasnilom" o bojih med japonskim konvojem in zavezniško zračno silo, v katerih je bil pogreznjen celotni konvoj, obstoječ iz 22 ladij, in sestreljenih 84 japonskih letal. Tokijski radio pa pravi, da je bilo pogreznjenih sedem japonskih ladij in sestreljenih sedem letal.

Iz bolnišnice

Iz bolnišnice se je vrnil na svoj dom 1227 E. 172 St., Mr. John Avcin. Zahvaljuje se vsem prijateljem za obiske, cvetlice in darila, ki jih je bil deležen, ko se nahajal v bolnišnici.

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bondev in vojno-varčevalnih znanjk!

PO ZAVZETJU GŽATSKA PRODIRAJO RUSI PROTI VJAZMI

Vjazma je zadnja močna postojanka nemške črte, ki so jo utrjevali Nemci sedemnajst mesecev.

RUSI ZAVZEMAJO KRAJE Z NAGLICO PO TRI NA URO

Po zavzetju silno utrjenega in važnega mesta Gžatska, se ruska armada vali naprej proti Vjazmi, zadnji bastiji, ki je sedemnajst mesecev ogrožala Moskvo. Na svojem pogonu zavzema armada kraje z naglico po tri na uro.

Druga močna ruska udarna sila pa prodira južno od Ržev-Velke Luki železnice ter bje neusmiljeno po Nemcih v svoji smeri proti železniški progi, ki veže Moskvo, Vjazmo in Smoljensk ter ogroža tu Nemcem odrezati pot njihovega umika.

Osvoboditev 74 krajev

Današnji ruski polnočni komunikacije naznanja, da so ruske armade zavzele 74 krajev v svojem prodiranju iz Gžatska proti Vjazmi.

"Sovjetske čete zadajajo sovražniku težke udarce ter mu ne dajo nobenega časa, da bi se ustavil in si pripravil nove pozicije," naznanja ruski komunikacije.

Prodiranje v snežnih vihrar
One ruske armade, ki prodirajo noč in dan proti Vjazmi, se prebijajo skozi silne snežne viharje. Kadarkoli pa vreme dovoljuje, prigrne nad Nemce ruski letalci, ki jih neusmiljeno bombardirajo, tako da so poljanne pokrite z ubitimi Nemci in razbitimi vozili.

Udarne čete maršala Timošenka
Posebno trenirana Timošenkova armada udarnikov prodira proti Staraji Rusi. Bojišče pokriva stotine mrtvecev in mnogo vojnih razbitin.

Zapadno od Sevaka, na Orel-Brijansk - Kursk fronti so zavzeli Rusi v nedeljo mnogo krajev. "Sovjetske čete zadajajo sovražniku težke udarce ter mu ne dajo nobenega časa, da bi se ustavil in si pripravil nove pozicije," naznanja ruski komunikacije.

Izjava jugoslovanskih krogov o Mihajloviću; odredbe glede eksekucij v Srbiji

S svojim napadom, s katerim je hotel presenetiti Angleže, ni dosegel namena. — Rommel je izgubil v bitki 21 tankov.

LONDON, 7. marca. — V izjavi, ki so jo dali "avtorizirani jugoslovanski krogi," je rečeno, da general Draža Mihajlović ostane še nadalje tako vojni minister kakor glavar proti osišču se borečih sil v Jugoslaviji.

Izjava Jug. inform. urada
Jugoslovanski informacijski urad izjavlja: "General Mihajlović, v čigar patriotizem se ne more niti za trenutek dvomiti, uživa popolno zaupanje vseh jugoslovanskih uradnih faktorjev."

Poročilo londonskega lista
Londonski Daily Mail je dne 18. februarja poročal, da je sovjetska vlada protestirala pri jugoslovanski vladi, čes, da Mihajlović "sodeluje" z osiščjem. Rečeno je bilo, da Rusi čutijo, da posveča Mihajlović več pozornosti proti partizanom kakor pa borbi proti osišču.

Ukazi glede eksekucij
LONDON, 7. marca. — Neki nemški general v Srbiji je odredil da se imajo eksekucije izvrševati na "regimentalen način", in kadar gre za eksekucijo večjega števila ljudi, jih je treba razdeliti med več vojaških edinic.

"S sežiganjem trupel se mora prenehati," je rečeno v nekem odstavku tega ukaza.

Stoja ali pokle ob grobovih
"Da se prepreči nepotreben dotik trupel, se mora prignati obsojenec prav do roba njihovih grobov; v slučaju masnih eksekucij naj talci pokleknejo ob rob grobov, in sicer z obrazom proti grobu."

V ukazu je nadalje rečeno, naj se dodeli vsaki osebi, ki ima biti ustreljena, dva do štiri vojake, ki morajo "meriti v glavo ali srce." Po ustrelitvi mora še poveljujoči častnik izstreliti vsakemu obsojencu iz svojega revolverja kroglo v glavo.

Stalin - maršal Sovjetske zveze

LONDON, 6. marca. — Presidium supremnega sovjeta ali ruskega parlamenta, je podelil danes premierju Jožefu Stalinu čin maršala Sovjetske zveze.

V svojem svojstvu kot sovjetski obrambni komisar, je bil Stalin vrhovni poveljnik sovjetske armade, toda kot takega se je označil šele zadnje dni v svojem dnevnem povelju sovjetskim četam.

Maršalski čin je bil podeljen Stalinu za njegovo aktivno sodelovanje pri snovanju ruske strategije v velikih ruskih ofenzivah proti Nemcem. Dočim se Hitler drži bombastično v ospredju v glavnem stanu nemških armad, se drži Stalin skromno v ozadju v sobanah moskovskega Kremlja.

Pogreb Kalilića

Grdinov pogrebni zavod sporoča, da ker je slučaj nanasel, da ima več pogrebov, je zaprosil Zeletov zavod, da mu odstopi kapelo za pokojnega Jerko Kalilića, čigar pogreb se bo vršil v sredo ob 9:30 uri v cerkev sv. Pavla. Truplo bo položeno na mrtvaški oder danes.

Nova tajnica

Članice krožka št. 1 Progresivnih Slovencev se opozarja, da je sedaj prevzela posel tajnice Mrs. Frances Wolf, 14703 Sylvia Ave., na katero se naj članice v vseh zadevah obrnejo.

Kultura

Jutri večer ob 7:30 uri se vrši vaja za igro "Vrtnice". Vsi igralci, ki imajo volje, so prošeni, da naj bodo točno na mestu, v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays
 SUBSCRIPTION RATES (GENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
 (Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
 For One Year — (Za celo leto) \$6.50
 For Half Year — (Za pol leta) 3.50
 For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
 (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
 For One Year — (Za celo leto) \$7.50
 For Half Year — (Za pol leta) 4.00
 For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
 (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
 For One Year — (Za celo leto) \$8.00
 For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

VATIKANSKA POLITIKA Z OZIROM NA SLOVANE

I.

V časopisu New York Herald-Tribune, z dne 21. februarja, čitamo sledeči članek, katerega je napisal Andre Visson.

Imenovanje grofa Ciana za italijanskega poslanika v Vatikanu in potovanje newyorškega nadškofa Francisca J. Spellmana v Evropo, se je zgodilo samo slučajno istočasno, to je, vsaj kar se tiče Zedinjenih držav. Ko je bil narejen odlok za nadškofovo potovanje, ni mogel še nihče v Washingtonu vedeti o bodoči izpremembi diplomatičnega statusa grofa Ciana. Toda jasno pa je, da je moralo biti Rimu že več tednov znano, da namerava newyorški nadškof obiskati Rim odnosno Vatikan. Zato ni izključeno, da je bil Ciano namenoma imenovan za to vatičansko mesto, ki se smatra za prisluskujočo in pogajajočo se postojanko.

Ako je imel premier Mussolini še vedno kake dvome glede izjave o "brezpogojni predaji," dane na konferenci v Casablanci, so se mu morali vsi dvomi razbliniti v nič, če je poslušal oddajo Urada za vojne informacije, ki je oddajal v italijanski govor, katerega je imel predsednik Roosevelt pred ameriški in ostalimi zavezniki časnikarji v Beli hiši.

Fašistični voditelji, pa bilo, da so slednji še vedno na oblasti, ali da so skriti v Vatikanu ali pa da v sramoti žde v svojih podeželskih domovih, nimajo najmanjše prilike, uveljaviti se kot pogajalci pri Združenih narodih.

Iz tega izhaja, da nima grof Ciano ničesar pričakovati od nadškofovega obiska v Vatikanu.

Nihče naj ne misli, da je lahko analizirati vatičansko zunanjo politiko. Njeni agenti in pristaši so namreč preveč diskretni, njeni nasprotniki pa preveč strastni.

Toda razumevanje temeljnih črt vatičanske zunanje politike je največje važnosti ob uri, ko se vatičanski politični krogi in njihovi somišljeniki po vsem širnem svetu trudijo, zagotoviti sveti stolici prominenten delež v oblikovanju povojnega sveta.

Dogodki po prvi svetovni vojni so zadali Vatikanu dvojne silne udarce. Boljševizem je pričel ogrožati vzhodne postojanke katoliške cerkve v Poljski in Ukrajini. Porušitev avstro-ogrške imperije z njegovim habzburškim "apostolskim" veličanstvom je še nadalje oslabil položaj Vatikana v srednji Evropi. Pokojni papež Pij XI. ki je leta 1919 kot apostolski nuncij v Varšavi uvidel komunistično nevarnost, katera je pretila katoliški Poljski, je koncentriral vsa svoja prizadevanja ustanovitvi političnega in spiritualnega zidu proti komunizmu. Stari kardinal Enrico Gaspari, njegov državni tajnik, je papežu pomagal ter se posvetil restoraciji velike katoliške podonavske države, pri čemer je našel inteligentnega in diskretnega zaveznika v monsignorju Seipelu, kancelarju avstrijske republike, ki je z največjo potrpežljivostjo in vztrajnostjo polagal temelje novemu Svetemu Rmskemu Imperiju. Monsignor Seipel je umrl leta 1932, to je leto prej, preden je prišel Adolf Hitler na oblast v Nemčiji.

Prva leta po svetovni vojni sta tvorili Češkoslovaška in Jugoslavija glavno zapreko ureditvi vatičanskih načrtov v centralni Evropi.

Zvest svoji stari tradiciji sklepanja kompromisov z onimi faktorji, ki drže v svojih rokah moč in oblast, dokler ti kompromisi ne ogrožajo varnosti katoliške cerkve, je Vatikan vzdrževal diplomatske stike v obeh deželah, dasi ni občutil najmanjših simpatij ne za eno ne za drugo — Češkoslovaško ali Jugoslavijo. V Češkoslovaški so husitski in svobodomiselní Čehi nadvladovali strastno katoliške Slovake, pri čemer se je diplomatično spretništvo Čehom vselej posrečilo, izogniti se vsem javnim konfliktom z Vatikanom. Toda v Jugoslaviji, kjer so strasti bolj razvnete, je predlog za konkordat z Vatikanom izval leta 1937 v Srbiji javno revolto.

Dočim si je Vatikan prizadeval, ohraniti najboljše

odnošaje s Češkoslovaško in Jugoslavijo, sta se pojavila v Evropi dva njegova nova sovražnika: fašizem v Italiji in nacizem v Nemčiji.

O tem bomo pa razpravljali v našem jutrišnjem članku.

UREDNIKOVA POŠTA

Ali je vaše ime tukaj?

Jugoslav (Slovene) klub "Internacionalnega Inštituta," s tem potom prav najlepše zahvaljuje vsem onim, ki so tako dobrosrčno darovali za Cathedral Canteen fond.

Kakor je že bilo poročano, bo ta klub prevzel Slovenski dan v Canteeni, v nedeljo, 21. marca t. l. Servirati se bo moralo okoli 300 obedov in zaradi tega apeliramo na vse one, katere še niste imeli priložnosti darovati, da čim prej prinesete ali pošljete po pošti vaš prispevek na urad tega časopisa.

Collinwoodska naselbina se je prav galantno pokazala in oddala na prošnjo naše članice gdnice Mary Tomažin. Sledečim darovalcem, kakor tudi naši članici prav priskrbe čestitke in najlepša hvala!

\$60.00 donation: Yugoslav-Slovene Club and Members.

\$10.00 donations: Mr. John Perko, Slov. Co-Operative Stores.

\$5.00 donations: East End Social Club, E. 152nd St. Bowling Alleys, Frances and Mary Russ, Mr. and Mrs. Louis Izanec, Sr., Mr. and Mrs. John Asseg, Mr. and Mrs. Frank Race, Sr., Mr. and Mrs. J. Zele and Sons, Mr. August F. Svetek, Mr. Joseph Nainiger, Mr. and Mrs. Louis Novak, Miss Mary Tomazin.

\$3.00 donations: Mrs. Frances Pole, Mr. and Mrs. Frank Narob.

\$2.75 donation: Mrs. V. Cahill.

\$2.50 donations: Mrs. J. Satkovic, Mrs. Mary Nainiger.

\$2.00 donations: Martin Sve-te, Mr. and Mrs. A. Glicker, Mrs. Zupancic, Mr. Joseph Walland, Mr. and Mrs. Frank Kocin, Mr. and Mrs. Matt Kastelic, Sr., Mr. and Mrs. Leo Kausek, Nottingham Dry Cleaning, Mr. Louis Oswald, Mr. John Tercek, Mr. and Mrs. Louis Slapnik, Mr. A. Dolgan, Mr. and Mrs. Joseph Modic, Mr. and Mrs. Jim Novak, Mr. and Mrs. Louis Iznas, Jr., Rev. Joseph F. Celesnik, Rt. Rev. Msgr. Vitus Hribar, Rev. Francis Baraga.

\$1.75 donation: Mr. Frank Jurecic.

\$1.00 donations: Mrs. Dielman, Mrs. J. Hovevar, E. 168 St., Mrs. F. Yarm, Mrs. M. Polnikvar, Mrs. F. Bogovich, Carolyn Budan, Josephine Prince, Mr. Martin Nagode, Mr. and Mrs. Frank Kovach, Mr. Frank Laurich, Mr. Martin Rakar, Mr. and Mrs. Victor Bernot, Sr., Mr. and Mrs. Louis Urbas, Mr. Frank Znidarsic, Mr. Michael Morel, Jr., Mr. Edward Kujat, Pvt. Elmer Miklavic, Mr. Chas. Malner, Mr. Jim Sepic, Mr. J. Zaller, Mr. Ludwig Raddell, Mrs. Mary Marincic, Mr. and Mrs. George Panchur, Mrs. Rose Chapic, Mr. and Mrs. M. E. Skufca, Miss Edith Modic, Mrs. Mary Hrastar, Mr. and Mrs. Aloysius Kozel, Sr., Mr. and Mrs. Ignatius Novak, Sr., Mr. and Mrs. Jerry Humar, Miss Josephine Krainz, Mrs. Frances Krainz, Mrs. Ursula Strmole, Miss Mary C. Hribar, Mrs. Margaret Kogovsek, Mr. and Mrs. Joseph Glinsek, Mr. and Mrs. Anton Erjavec, Sr., Mrs. Ann Znidarsic, Mr. Joseph Novak, Mr. and Mrs. George Vrančeva, Mr. and Mrs. Chas. Tercek, Miss Margaret Zakacs, A Friend.

50c donations: Fred Race, Mrs. Ianfarano, Benes Hardware, Mr. Joseph Jevnikar, Mrs.

Mary Race, Mr. and Mrs. J. Zupon, Mrs. Pauline Turpack, Mrs. Frances Skubic.

25c donations: Mrs. C. L. Pierce, Frank Bucar, J. F. Leskovec, Jr., J. Steblaj, Mrs. Sophie Herbst, Miss Rose Znidarsic, Mrs. M. Smaltz.

Dajte se še vi vpisati v to častno gardo za Slovenski dan v Cathedral Canteen!

Mobilizacija moštva v zasedeni Evropi

LONDON, 27. februarja — (Radio prejemna služba) — V teku oddaje v srbohrvaščini je govoril znani prijatelj Jugoslovani, g. Harrison, ki je v začetku svojega govora izrazil mnenje, da bodo v sedanji vojni odločile izid konflikta rezervne delavskih sil in moštva za izpolnjevanje vrzeli v vrstah vojakov. Povdarjal je, da so zavezniški vojniki brez Indije in Čine v tem pogledu trikrat močnejši od sovražne skupine — Nemčije, Italije in Japonske.

Nemčija zdaj že močno občuti pomanjkanje ljudstva, tako na polju delavstva kakor v vrstah svojih armad. Vsled svojih nezadostnih rezerv izvežbane moštva, je moral Hitler poslati iz evropskega zapada na ruska bojišča 30 divizij v času, ko mu tudi na zapadu že grozi zavezniška ofenziva in izkranje.

V zraku so zavezniški že mnogo močnejši — Goeringovo letalstvo niti ne odgovarja več

na neprestano bombardiranje zasedene Francije in zapadne Nemčije.

Najnovejši nemški poskusi splošne mobilizacije v zasedenih ozemljih, poskus uporabljanja moštvo, ki Nemce in njihov sistem mrzi, bo ostal brezuspešen. Nemci brutalno uničujejo ljudstva Francije, Jugoslavije, Grške, Poljske in vseh drugih podjarmljenih dežel. Zdaj pa zahtevajo od njih, da bi jim pomagali, da bi pozabili na pokolje in plenitve, da bi se odrekli svoji osvoboditvi.

Hitler sam bo dal tem narodom priliko, da se maščujejo. Oborožil bo ljudi, katere je ubijal. Na delo bo poklical žene, katerim je moril otroke. Kako naj bi uspel? Angleži imajo pregovor, ki pravi, da je sicer mogoče konja privezati k vodi, a nemogoče je, prisiliti ga do tega, da bi tudi pil.

Splošna mobilizacija podjarmljenih evropskih narodov bo Hitlerja upropastila in osvobodila Jugoslavijo.

Nemci se boje invazije na Balkanu

ANKARA, 4. marca (AP) — Danes poročajo, da so zasedbene oblasti osišče v Grčiji ostro opomnile ljudstvo za slučaj zavezniškega izkrcanja, da ne sme niti manifestirati niti sodelovati. Svarilo so natisnili vsi časopisi; čitano bo tudi v vseh cerkvah, vsako nedeljo.

One osebe, ki bodo na gršem ozemlju pomagale zavezniškim padalcem, bodo kaznovane s smrtjo.

Drugo poročilo iz balkanskih virov trdi, da so dobile vse nemške, italijanske in bolgarske osebe v Grčiji nalogo, da takoj zapuste ozemlje. V zadnjih par mesecih je pribežalo na Grško več tisoč nemških rodbin iz bombardiranega nemškega ozemlja.

Dostojevski o družini

Malokateri pisatelj je posvečal toliko pozornosti družini, kot je to delal v svojih spisih veliki ruski pisatelj Dostojevski. Večkrat so pri njegovih glavnih junakih opisani starši s slabostmi in strastmi do vseh podrobnosti; včasih so opisani pa tudi vzgojitelji in druge osebe, ki so tudi vplivale na duševni razvoj tega ali onega posameznika v mladosti ter so posredno tudi vzrok čudaških značajev, katere je tako rad opisoval Dostojevski. Čeprav ni bil glavni pisatelj namen opisovati družino, so vendar nekateri njegovi spisi prave družinske razprave in nekateri nosijo tudi družinsko ime (n. pr. "Bratje Karamazovi").

Nikjer pa ni pokazal pisatelj raznih napak in nedostatkov pri družinah tako jasno, kakor v svojem najboljšem delu "Zločin in kazen," ko prikazuje celo vrsto oseb, ki so vse pravo nasprotje ali ovira mirnega ter srečnega družinskega življenja in zato nesreča ali nevarnost za človeško družbo, kajti Dostojevski je dobro pojmoval, da iz nepravde družine ne morejo priti dobri poedinci, a iz takšnih posameznikov tudi ne more biti popolne družbe.

Med najbolj usodno zlo nesrečnih družin prištevata pisatelj predvsem alkoholizem. Pri opisanju Marmeladova in njegove družine pokaže Dostojevski z njemu lastno sposobnostjo vse gorje in vso tragiko nesrečne družine, kjer je družinski glavar najprej omanjen, a naposled pa popolnoma ugonobljen vsled pijančevanja. Strahotne posledice pijančevanja mora prenašati predvsem njegova edi-

na hči nesrečna Sonja, ki se mora proti svoji volji in proti svoji zavesti ukvarjati z nečloveško obrtjo ljubezni — kakor je nekje označil ta posel drugi ruski pisatelj, Andrejev — da je pomagala vzdrževati ostalo družino, a njen oče Marmeladov je večkrat izvel od nje zadnje kopejke njenega nesrečnega zaslužka, da je šel popivati v žganjarno. Posledice je seveda trpela tudi ostala družina, in to tudi še po nesrečni njegovi smrti, ki ga je doletela med koleksi voza, ko so ga pijanega potepali konji na cesti.

Sicer dokazuje Dostojevski tudi v drugih svojih spisih pogubne posledice alkohola. Tu treba omeniti še posebno razne omejeence, idioti ali sploh duševno nerazvite, dasi zelo dobrušne ljudi, ki jih tako rad opisuje pisatelj v svojih spisih, in ki so v največ slučajih otroci od pijadi omamljenih roditeljev.

Pa tudi strastni igralci so po pisateljevih mislih večkrat vzrok družinskih tragedij. Prvi mož Katarine Ivanovne — vdovec Marmeladov so je drugič poročil z vdovo Ivanovno — častnik, je vsled igranja imel opravka s sodnijo. Upropastil ni le samega sebe nego tudi svojo družino, obstoječo poleg matere še od treh otročičev, ki so ostali po njegovi smrti v strahoviti bedi. A s tem, da se je vdova poročila z Marmeladovim, si je nakopala še hujše gorje. Beda je bila po smrti Marmeladova tako strahovita, da je nesrečna žena zblaznela in umrla tuberkulozno na cesti, a sirote so dobri ljudje spravili v sirotišče.

Pisatelj omenja še različne

druge slučaje, ki so lahko tudi vzrok družinskim nesrečam. Tako n. pr. že skoro petdesetletni, filistrsko vzgojeni, skopi, ošabni in vase zaljubljeni Lužin, ki se je hotel poročiti "s polno paro" s komaj dvajsetletno Dunjo, sestro glavnega junaka v romanu Razkolnikov. Za ta zakon se navdušuje tudi njuna mati, ki v pretirani materinski ljubezni do sina hoče žrtvovati hčer, katera bi gotovo ne bila srečna z možem, tako različnim po starosti, po vzgoji, po značajih, po premožnosti itd., ter bi jo radi tega smatral Lužin vedno za manj vredno bitje. Poleg Lužina in Dunjine matere je treba dodati še zgoraj imenovano Katarino Ivanovno, ki je šla v zakon že z boleznijo v prsni in je bila radi svoje ošabnosti — tudi ona je bila iz takozvanih "boljših krogov" — vedno v sporu z vsemi svojimi sorodniki, ki ji zato niso pomagali v nesreči. Radi takšnih lastnosti je torej tudi Katarina Ivanovna vzrok družinskega gorja in predvsem sokriva nesreče svoje pastorkice Sonje. Seveda so navedeni še drugi slučaji, ki so tudi nasprotje družini in družbi sploh, a bi zašli predač, če bi jih razlagali tukaj v podrobnosti.

Dostojevski pa je orisal v pogledu družine tudi svetle strani. Tako se je mladi, postavni zdravniški delavni in nadarjeni Razumikin, ki je bil že v nevarnosti, da se pogrezne v pijančevanje, mahoma streznil, ko je srečal mlado in lepo Dunjo, katera ga je tudi vzbujala, ko je spoznala njegove vrline, ter se pozneje poročila z njim. Pa tudi nemirni Razkolnikov je našel mir in srečo ob strani nesrečne Sonje, v katero se je zaljubil, ko mu je prostovoljno sledila v prognanstvo, in po dovršeni kazni sta oba skupaj začela novo življenje.

V svojih spisih, kjer opisuje pred vsem izobražene — meščane, je ruski veleum dokazoval torej, da je za zakonsko srečo potrebno poleg zdravja tudi sorazmerna enakost v starosti, enakost v značajih itd. In poleg drugega pa tudi enakost v socialnem pogledu, kar najbolj dokazuje zločinec Razkolnikov in nesrečna Sonja, ki sta bila — po lastni besedah Razkolnikova — oba prokleta in zato spadata skupaj.

Kot že večkrat povdarjeno, naši ljudje tukaj v Ameriki čitajo razmieroma zelo mnogo; seveda jemljejo v roke najrajši kakšne plitke ljubezenske zgodbe, ki so včasih tudi zelo poltene vsebine. Vendar segajo tudi po boljših spisih. Tudi Dostojevskega imenovani roman je prečitalo že mnogo naših čitateljev, in to ne toliko radi ljubezenskih ali pustolovskih dogodivščin, ker to ni glavno v Dostojevskemu delih, nego radi nad vse dramatičnega opisovanja dogodkov (roman "Zločin in kazen" spada med najbolj dramatična dela svetovnega slovestva). Ti naši čitatelji čitajo torej bolj radi zunanosti, kakor radi notranjosti spisa, nato ni čudno, če ne sledijo pisateljevimi mislimi ter imajo malo pojma o vprašanih s katerimi se bavi pisatelj v svojih delih. Nič čudnega, če zato takšno čtivo našega človeka utruja ter zato zaprejo knjigo in odprejo radio, kjer poslušajo priljubljene jim ljubezenske zgodbe in druge primodarije.

Tu treba še pripomniti, da je Dostojevski doživel bridke, zato pa bogate izkušnje v družini svojih staršev in še več pozneje s svojima dvema ženama — bil je namreč dvakrat poročen in obakrat nesrečno. In iz teh izkušenj so rasle njegove razprave o družini.

ŠKRAT

ZGODBA O AJMOHTU

(Pesem se poje po poljubnem napevu, ki je najbolj prikladen)

Oj berite, oj berite, oj berite in strmite, nad smolo naš'ga firarja, ki se mu vse sproti podreča.

Najprej z banko ga je lomil, z banko in njenimi taženiti; ko nasmukal je rojake, je utihnil, kot da ga ni.

Nato prijateljstvo je sklenil s poslancom slavnega Mikala; Japonci so nam zdaj na vratih, kako se rešit tega vraga?

Zatem potegnil je Primorac in jih begal, tralala... "Ni se vam treba registrirati. To jaz vam pravim, hopsasa!"

Mož intelekta je zdaj grum kakšen bodi nov pretres... In ostri duh njegov iztuhnil, zdaj je eno prav zares.

"Tristo taženit bom Slovencem v Washington poslal na ma... Ti povejo nad oblastim, da jaz sem tukaj Telemah!"

"Povejo naj o izdajalcu imena katoliškega povejo naj o silnem grbum, izdajci črni, hopsasa!"

Rihtu je pristavil k ognju, kjer se lepo je kuhala. Hudo je vrela, prekipela, se prismočila, tralala.

In derviš je sel po tursko, postavil lonec med noge, skremzil je obraz hajduška in zajel v ajmoht je.

Toda čudo: ni se zdelal svoje južne žalostne, je zakrutilo po trebuhu: Škaf, oj, škaf, pristavite!

"Kar tu spodaj pod kolono! Pod kolono! Krščen duš! Prekleti jermen, kaj naga... ko moram se napeti: pus!"

Bumf... aaaaah, odrešite, odrešite, tralala... "To je sprostitiv intelekta, intelekta, hopsasa!"

"Evo ti, smrduhe moje, mojega odgovora: pravijo, da vsak po svoje, kar kdo ima, iz sebe da!"

Ce bi bila se nakana zvitva uresničila, če bi bil v drug štuk prematlotil se dela novega, mu danes ne bi bilo treba žret ajmoht, ostudnega!

AJMOHTAR IN PARTIZAN
 Naš ajmohtar ima nekaj bikovskega v sebi: rdeče farbe ne trpi! Z rdečo farbo ne in ne bi stopal po šentklerkem stritu "Z rdečim ne!" po tem kopu je uredil si življenje.

In, oj groza, oj trpljenje, če je moral le kdaj biti priča kake rdeče niti, kri je jela valoviti mu po žilah semtertja, gori, doli — hopsasa.

Kupujte vojne bonde in vojne valne znamke, da bo čimprej osiše in vse, kar ono predstavlja.

Poraz Paveličeve legije pri Stalingradu

(Iz moskovske Pravde z dne 19. oktobra 1942)

STALINGRAD, 18. oktobra. — V stalingrajski bitki so naši vojniki potolkli takozvano Paveličevo legijo, ki je bila priključena stoti nemški infanterijski diviziji. Naše čete so napravile mnogo ujetnikov in zaplenile precej dokumentov.

Izjav nekaterih ujetnikov, in sicer legionarjev Alija Osmanović, Marko Blažkovič, Novič in drugih, ter na podlagi zajetih dokumentov nam je uspelo sestaviti neslavno zgodovino te legije Hitlerjevih hlapcev.

Ko je glavni razbojnik, poveljnik Pavelič, dobil od Hitlerja povelje, da nabere divizijo za vzhodno fronto, se je takoj podal na delo. Na vseh cestnih križiščih v Zagrebu je dal nalepiti ogromne lepake z informacijami za nabiranje prostovoljcev za legijo. Vsakemu posameznemu prostovoljcu je obljubil nebesa in mu obetal zapeljive ugodnosti. "Vaša rodbina bo dobivala po 3.000 kun mesečno (200 nemških mark) izbirala si bo hrano, dobila boljša stanovanja, deset hektarjev zemlje, konje in opremo za vojsko. Tudi kaznjenci in obtoženci se smejo javiti in si bodo s tem zaslužili "popolno amnestijo", take in slične obljube so delali na teh lepakih.

Na nabornih središčih je bilo mnogo kričanja, toda malo ljudi. Zločinci in sleparji, ponarejalci in drugi izvrški zaporov so razburjeno razpravljali o svojih načrtih in oznanjali svetu bodoča junaštva, na ruskih bojnih linjah. Iz teh kaznjencev je Pavelič nekako uspel sestaviti par oddelkov. Bil pa je to seveda le majhen del tega, kar je potreboval — a prostovoljci so se javljali le redko in počasi. Rok, katerega je bil določil Hitler za formacijo divizije je potekel, ko se je v vrstah legionarjev nabralo komaj par sto kriminalcev.

Pavelič je tedaj prosil za pomoč in Hitler je privolil v to, da se število zmanjša na 4.000. Toliko in niti glave manj! Pavelič je moral poslati ustaške oddelke na vse strani in jim zapovedati, da mu privedejo, ako potrebno s silo, zadostno število "prostovoljcev". Ustasi so se oborožili s koli in sličnim pripravnim orožjem, izbrali svoje žrtve in jih pretepli do nezavednosti; nato so jih pometali v vozove in odpeljali na nabor. Vendar tudi na ta način niso prišli do zaželjenega števila. Začeli so torej ustavljal ljudi na cesti, v mestih in na deželi — kraju Sanski most so tako v teku ene same noči polovili

50 mož. Tem nesrečnežem so "svetovali", da se vpišejo med prostovoljce. Ko so vsi enodušno odklonili, so jih kakor kaznjence s silo odvedli na nabor. Tam se je nahajalo že preko 300 takih "kandidatov - prostovoljcev". Tu so jim še enkrat ukazali, da podpišejo in povdarili svoj "nasvet" z ustrelitvijo nekaterih nezadovoljnežev. Ostali so nato seveda privolili in postali prostovoljci.

Pred odhodom na fronto je legijo obiskal Pavelič. V spremstvu komandanta legije, polkovnika Markulja, je pregledal vrste prostovoljcev in jim naslovil poslovilni govor, nakar so jih vkrcali v vagon in jih skozij Rumunijo poslali v Rusijo.

Od sovjetske meje naprej, so morali legionarji peš nadaljevati svojo pot. Korakali so skozij kraje, ki so jih Nemci porušili in spremenili v puščavo. Bili so lačni in zapuščeni; povsod jih je spremljalo sovraštvo domaćega ljudstva. Nevidne partizanske čete so jih neprestano vzemirjale na potu in otežkočevale njih potovanje.

Cez 40 dni so prispeli v Harkov. Tam so jih prideli stoti nemški diviziji lahke infanterije. Bila je to prav zares lahka divizija — manjkala je polovica moštva. Od zdaj naprej so legionarji nadaljevali svojo pot v družbi Nemcev, ki so jih učili svojega zverinskega postopanja. Blizu Grahovega so legionarji srečali dvojico ranjenih ruskih vojakov. Prostovoljci bi bili šli mimo njih, toda nemški poročnik Kleist jih je ustavil in dejal: "Ruse je treba vse pobiti, tudi če so ranjeni". Nemški korporal Furst je nato oba ranjenca ustrelil.

Cimboj so se približevali bojišču, tembolj je propadala odločnost teh prostovoljcev. Mimo njih so se vlekli v nasprotnem pravcu nepretjane, neskončne vrste ranjenec. Začelo se je šepetanje in mrmranje; mnogo se je govorilo o dezertiranju. V neki temni noči je izginilo kar 60 mož. Drugič se je uprlo 20 mož, ki niso hoteli naprej — ustrelili so jih pred vsem moštvom legije. . . .

Zdaj so vojniki govorili le še o dezertiranju in o tem, kako pobegniti na rusko stran. Ko je nemško poveljstvo to zvedelo, je dalo organizirati takozvane "boljševiške bestialnosti".

Takoj naslednjega so začeli stotnik Balakarec, podporočnik Nierath in podporočnik Alačič, poveljnik oddelka za borbo proti tankom, pripravljati na navori poduk; ko so našli trupla nekaterih nemških vojakov, so jim z bajoneti iztaknili oči, porazali ušesa in prerezali trebuh. Na trupla pa so pripeli listič z napisom: "Glej kako mi boljševidi ravnamo z ujetniki". Stota divizija se je udeležila bojev v bližini Stalingrada in

je začela pod udarci sovjetskih sil kopneti kakor sneg na soncu. Že po prvih spopadih legije banditov ni bilo več. Ostalo je le toliko moštva, da je s težavo tvorilo še slaboten bataljon.

Kar pa je bilo najbolj grenko in je te vojake najbolj zadelo, so bila pisma, ki so jih dobivali od doma, iz Hrvaške. Zena vojaka Marka Blažkovića je pisala svojemu možu:

"Tukaj stradamo. Cene so neverjetno visoke in še vedno rastejo. Meso, sladkor, moko, sol, sadje, grozdje — vse so poslali v Nemčijo. Pobrali so nam tudi krave in svinje. Za 6 oseb prejemamo le 15 kg moke na mesec. S čim naj se hranimo? Ne vem. . . Molim Boga za vas vse".

Legionarju Osmanoviću piše mati, da nobena izmed obljub, ki so jih delali prostovoljcem, ni bila izpolnjena: "Prejeli nismo niti denarja, niti moke, niti mesa, niti sladkorja; o boljših stanovanjih pa raje ne govorim".

Tako je prišlo nekega dne do tega, da sta bruhihla na dan jeza in obup — kričanje in prerakanje je priklicalo polkovnika Markulja.

"Prevarili so nas", so kričali prostovoljci. "Nemci ravnaajo z nami kakor s pujski; naše rodbine pa morajo stradati, ker jim jemljejo vse kar imajo". Jeza in upornost sta planteli in naraščali. Nemški častniki so dali stroga povelja, oddelki strojnice so obkolili ves bataljon, kolovodje nemira so morali v zapor in revolta je bila zadušena. Polkovnik Markul je izgubil svoj čin in je bil odstavljen.

Kmalu nato je bil bataljon zopet v ognju. Pred napadom je novi poveljnik Pavelič, v imenu poveljnika Paveliča, obljubil vsakemu legionarju, ki se bo udeležil zavzetja Stalingrada, da dobi za nagrado avtomobil. "In tudi bencina bomo imeli dovolj". Prostovoljci so šepetali med seboj z grenko ironijo. . . . "Mnogo bolj bomo potrebovali krst in pogrebni vozov".

Ko je bataljon korakal v bitko, so mu za hrbtom sledile nemške strojnice. Iz ospredja pa so jih pozdravljale sovjetske krogle. . . granate so z gromovitim treskom eksplodirale med njimi. Polovica bataljona je bila že popadala, ko so sovjetski vojniki krenili v protinapad in se z besnimi klici hura, navallili nanje. Legionarji Blažkovič, Osmanović in Novič so dvignili roke in se predali. Njihovi tovariši so bili mrtvi ali pa na begu. Par dni pozneje se je pre-

dalo še več drugih prostovoljcev, ki so povedali, da je po teh bojih moštvo bataljona komaj še zadostovalo za eno četo.

"Kaj je zdaj še preostalo od naše legije, je težko reči", so dejali ujetniki. Ta zadnji boj je bil zares strašen.

Društveni KOLEDAR

- MARCH**
- 13. marca, sobota. — Croatian Pioneers C. F. U. Ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
 - 14. marca, nedelja. — Pevski zbor "Abrašević" — Predstava v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
 - 20. marca, sobota. — Napredne Slovenke Bowlers, S. N. P. J. Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
 - 20. marca, sobota. — Plesna veselica krožka šte. 1 Progresivnih Slovencek, v avditoriju Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.
 - 27. marca, sobota. — Jugoslovanska pomožna akcija prireditelj v Slovenskem delavskem domu, na Waterloo Rd.
 - 28. marca, nedelja. — Progresivne Slovenke, krožek šte. 3 priredi igro "Vrnitev" v Slovenskem društvenem domu, na Recher Ave.
 - 28. marca, nedelja. — Socialistični pevski zbor "Zarja". — Spomladanski koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
- MAY**
- 1. maja, sobota. — Clevelandski Slovenci šte. 14. Slov. D. Z. Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
 - 2. maja, nedelja. — Jugoslovansko - ameriški veterani. — Predstava v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
 - 2. maja, nedelja. — Mladinski pevski zbor S. D. D. — prireditelj v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
 - 8. maja, sobota. — Prislanci
- APRIL**
- 4. aprila, nedelja. — Glasbena Matica, Spomladanski koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
 - 4. aprila, nedelja. — Bazar skupnih krožkov Progresivnih Slovencek v avditoriju Slovenskega delavskega doma na Waterloo Road.
 - 10. aprila, sobota. — Progresivne Slovenke krožek št. 2. — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
 - 11. aprila, nedelja. — Pevski zbor "Abrašević" Spomladanski koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
 - 11. aprila, nedelja. — Progresivne Slovenke — razstava v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

- Cadets S. Z. Z. Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
- 9. maja, nedelja. — Duquesne University Tamburitza. — Koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
- 9. maja, nedelja. — Pomladanski koncert pevskega društva "Zvon" v Slovenskem narodnem domu na 80. cesti.
- 15. maja, sobota. — S. D. Z. Honor Guards. — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
- 16. maja, nedelja. — Skupni pevski zbori — Prireditelj za Russian Relief v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
- 22. maja, sobota. — Federacija Slovenske zapadne zveze. Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

Mali oglasi

Izurnjeni operatorji
na
BORING MILLS
(Horizontal in Vertical)
VELIKIH STRUGALNIKIH RADIAL DRILL
Plača na uro, poleg "overtime."
Če ste sedaj zaposleni pri obratnem delu, se ne priglajte.

Wellman Engineering
7000 CENTRAL

Naprodaj
je pohištvo za obednico, postelja z vzmeti, in obleka. — Zgledite se od 8. do 12. ure dopoldne na 7114 Donald Ave.

Podpiramo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bondev in vojno-varčevalnih znamk!

Mali oglasi

OSKRBNICE
V STAROSTI OD 21-44 LETA
Morajo govoriti nekoliko angleščine in isto razumeti.
Zahteva se dokaz ameriškega državljanstva.
5-DNEVNI DELOVNIK od 5.43 pop. do 12.43 zj.
Dobra plača na uro
Stalno delo
Zglasite se dnevno razven ob nedeljah, na 700 Prospect Ave., soba št. 901.

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

ŽENSKESKE!
PARK DROP FORGE CO.
je tovarna za vojno obrambna dela
Na razpolago je delo podnevi ali ponoči!
Plače za ženska dela so ista kot plače za moška dela.
Nahaja se le nekaj korakov od St. Clair polične.
Zglasite se osebno za intervju.
PROSENE STE, DA PRINESETE TA OGLAS SEBOJ.
730 E. 79 St.

Točna postrežba

Trgovecem, obrtnikom in posameznikom bodo zastopniki "Enakopravnosti" točno in zadovoljivo postregli, najsibo pri oglaševanju ali poročevanju novic, ako jih pozovete, da se pri vas zglasijo.

Za st. clairsko okrožje ter za newburško in zapadno okolico je zastopnik:
Mr. John Renko, 1016 E. 76 St.

Za collinwoodsko in euclidsko okolico:
Mr. John Steblaj, 1145 E. 169 St., Ivanhoe 4680

"It Takes Both"

It takes both... War Bonds and Taxes to provide the shevns of war... to give our fighting men the tools they need to whip the Axis powers.
U. S. Treasury Department

Oglašajte v . . . Enakopravnosti

War Requirements of Copper Wire
— in items of Domestic Use

Wire from 100 Passenger Cars	IS NEEDED	for 1 Big Bomber
Copper in 7600 Heater Cords	IS NEEDED	for Lighting Wires on Small Size Airfield
Copper in over 800 Shaver Cords	IS NEEDED	for Wiring 1 Army Truck
Copper from over 1,900,000 Vacuum Cleaner Cords	WAS USED	by 1 Aircraft Manufacturer in 1 Year

DATA COMPILED BY BELDEN MFG. CO.

CHICAGO, ILL.—For the electrical wiring used in a four-motored bomber it takes the copper equivalent of the wiring in over 100 automobiles.

It requires the equivalent of approximately 7,600 electrical heater appliance cord sets to provide the copper for the lighting wires used on one size of army airfield.

These are but two vivid reasons why automobile owners and housewives should conserve their electrical wires and cables as a means of aiding in the war, it is emphasized by H. W. Clough, vice president of the Belden Manufacturing Company, Chicago, a leading manufacturer of electrical wires and cordage, now producing electrical wiring for airplanes, tanks, ships and army communications equipment.

The war needs are consuming increasingly vast quantities of copper wire, and it is vital that domestic users prolong the life of their electrical equipment by careful handling of electrical cords and wires, Mr. Clough states.

In contrasting domestic wiring uses with war needs, it is disclosed that it takes the copper equivalent of all the lamp cords in 400 average homes to meet the monthly welding cable requirements of one shipyard building merchant vessels; it takes the copper from over 800 electric shaver cords to wire an army truck; a medium bomber needs the copper from over 1,000 electric toaster cords. In 1942 one aircraft manufacturer used enough copper to make over 1,900,000 twenty-foot vacuum cleaner cords.

"THAT LITTLE GAME" Inter-nat'l Cartoon Co., N.Y.—By B. Link

The Greatest Mother in the World

WAR FUND 1943
AMERICAN RED CROSS

P. DECOURCELLE:

MOČ LJUBEZNI

ROMAN — I. DEL

— Ali imaš malo pomarančnega soka? Pravijo, da je to v takih primerih najboljše sredstvo.

— Ne, raje ga našeskam, — je menila Zefyrina. — To ga gotovo potolaži.

— Počakaj, — je dejal Slimak, — poznam še boljše sredstvo. Takoj bo priden.

Vzel je iz velikega kovčega steklenico in kozarec, rekoč:

— Ti ne znaš ravhati z otroci, Zefyrina... zlasti ne s knežjimi, kakor je tale. Boš videla, kako hitro mu zamašim usta.

— Kaj mu hočeš dati pokusiti?

— Samo malo mešanega, imenitne mešanice sladkega in grenkega.

Ponudil je otroku pijačo, rekoč:

— Na, fantič, evo ti, nazlempaj se!

Deček se je menda spomnil strogega zdravnika, ki mu je dal v Penhoetu ali v Boulogni iz velike steklenice zdravila. Spomnil se je babice, kako si je prizadevala potolažiti ga, kako ga je lepo prosila, naj pije, da prežene grdo bolezen, da se bo lahko igral na solncecu zdrav in vesel...

Vzel je kozarec in zmočil ustnice; toda takoj se je od neprijetnega občutka zdrzil.

— Zlempaj, dečko, zlempaj! — je ponavljal Slimak nestrpno, Zefyrina je pa že iztegovala svojo orjaško roko, da bi ubogega otroka pretepla. Revček je v strahu pred udarci popil strup. In takoj se je zgrudil na divan.

— Ah, je že pijan! — je vzkliznila Zefyrina.

— Zdaj ga pa le brž obleciva!

Oblekla sta mu star, ponosen Claudinetov telovnik in obula stare čevlje, pa je bil oblečen. Slimak mu je položil pod glavo staro vrečo in ga pokrtil z odejo, ki ga je bil v nji pri nesel.

— Glavo ima visoko in noge na toplem, to zadostuje, — je zamrmral. Obrnjen k ženi je pa pripomnil:

— Na tega otroka bova morala paziti kot na punčico v očesu; to je najina sreča.

— Kako to?

— Spotoma ti povem vse.

— Spotoma?

— Da... na pot moramo.

— Kaj zrak ni več čist??

— Trenutno še ni nobene nevarnosti, utegnili bi se pa kaj pripetiti. Najbolje bo, če izginejo že jutri zjutraj.

— Danes si hotel reči, saj vidiš, da je že dan.

Zyfrina je odgrnila okno in pokazala na obzorje, kjer je bila že napolnena jutranja zarja.

— Torej se pa le požurimo! Brž zaprezimo in hajdi na pot. Claudinet, vstani, daj konju sena in zaprezi.

Zapreči? Čemu pa? — se je začel otroški glas.

— Če bi te kdo kaj vprašal, mu odgovori, da ničesar ne veš.

In čez dobro uro je voz že zapuščal Point — du Jour. Vreme je bilo krasno. Kmalu so prispeli v Bas-Meudon, čez pčilo uro pa v Versailles. Slimak ni hotel z vozom v mesto. Zavil je pred mestom na veliko cesto in ustavil v senci gozda.

Tu so prigriznili in Zefyrina je hotela proslaviti odhod, pa je v ta namen privlekla na dan še steklenico bordeauxkega. Velik buldog je pazil, da bi kdo ne motil gospodarjev pri tako važnemu opravilu. Gostija je trajala zelo dolgo.

— Po kavi se pomeniva o važnih rečeh, — je dejal Slimak. Šele ko je Claudinet pospravil ostanke jedi, sta se začela pogovarjati:

— Kam smo pa namenjeni?

— je vprašala Zefyrina.

— V Normandijo.

— V Normandijo? Zakaj pa?

— V prvi vrsti zato, ker je tam moj rojstni kraj. Poleg tega je pa nujno potrebno, da izginejo za nekaj časa iz Pariza.

— Kaj pa nameravaš storiti s tem otrokom?

— S Claudinetom je križ, draga moja, fant je jetičen v zadnjem štadiju. Nekega dne naju zapusti...

— Saj ga ne bo škoda...

— Ne trdim, da bo to velika izguba za naju, njegovo edino sorodstvo in neposredna dediča...

— Bogme! Saj bova pa tudi pošteno zaslužila, kar nama ostane po njem. Saj ga že šesto leto oblačiva in hraniva ter skrbiva zanj.

— Da, in vzgajava ga tudi.

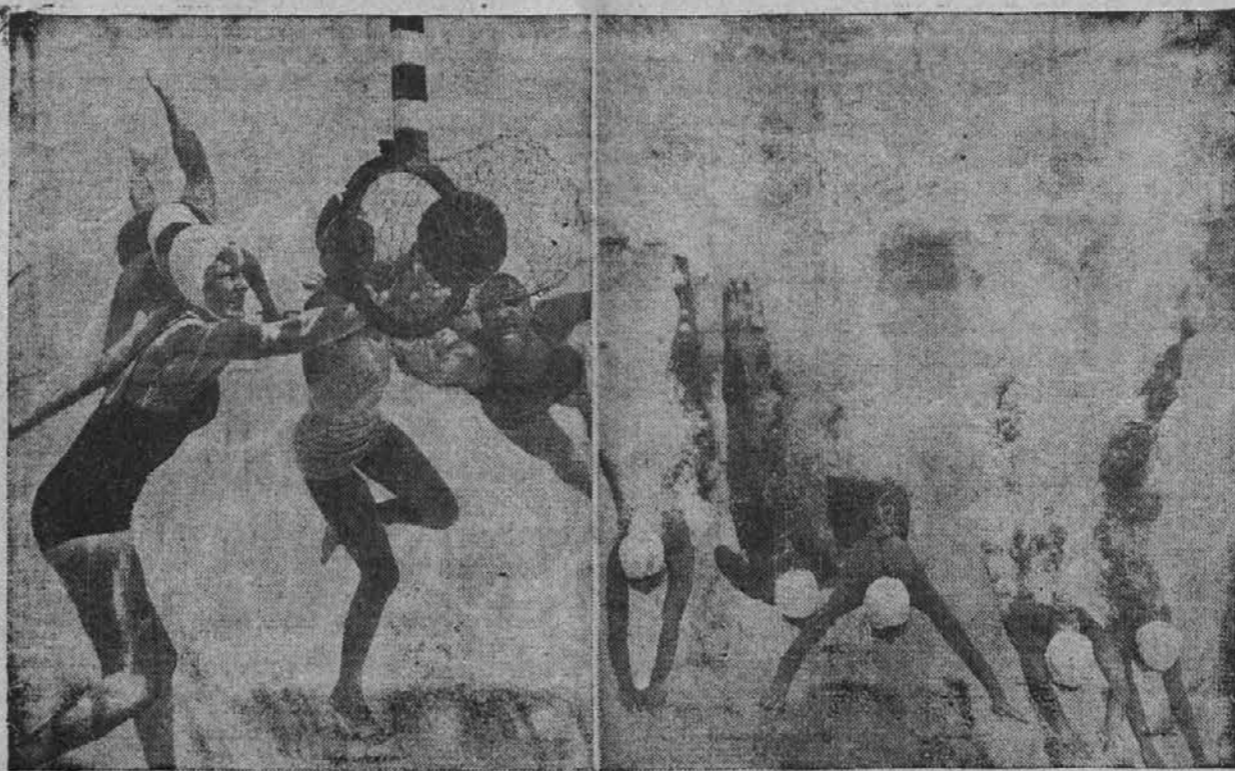
— No, s tem se pa ne smeja preveč bahati. Prav si dejala, da bi nama Claudinet ne delal posebne časti, če bi ostal živ.

Fantič, ki sem ti ga prinesel danes, ga bo nama dobro nadomestil. Pozna se mu, da je zelo bistre glave. Ta fantič je za naju pravi zaklad. Poleg tega sem pa dobil za njegovo vzgojo še pet tisočakov.

In lopov je privlekel iz žepa šop bankovcev, ki jih je Zefyrina vsa navdušena ogledovala in vedno znova preštevala.

— Čuj, dragi, povej mi no zgodbo o tem fantu, — je de-

Igre in plavanje pod vodo

Dečleta, ki jih vidimo na gornji sliki, so iz Los Angelesa ter igrajo pod vodo "basket ball". Na desni pa se potaplja na dno, kjer igrajo svojo igro.

jala, ko je bila do siteda napasla oči na denarju.

In Slimak je začel praviti, kako je bilo, ko je hotel vlomiti, pa so ga zasačili in je že mislil, da je izgubljen, ko se je kolo sreče naenkrat zasukalo tako, da je dobil mnogo denarja in še otroka povrhu.

Zefyrina je med moževim pripovedovanjem pridno pila, nazadnje je pa zaplakala in objela moža. Tudi Slimak je bil ganjen in je svojo ženo krepko objel.

Toda že v naslednjem hipu sta si bila v laseh. Udarci pesti so padali, da je bilo veselje; suvala sta se in valjala sem in tja, dokler se nista zavalila v graben ob cesti, kjer sta kmalu sladko zaspala.

Iz kolibe je prišel ta čas Claudinet. Pospravil je, kar je bilo ostalo od jedi, potem pa je legel k vznožju divana, kjer je ubogi deček še spal, in zašepetal zadovoljno:

— Hvala bogu, vsaj dve uri bo mir.

Ležal je zatopljen v svoje misli, dokler se deček ni prebudil. Videč, da ga Claudinet radovedno gleda, je zašepetal:

— Zakaj pa plakaš?

— Saj ne plakam, — je odgovoril Claudinet hitro.

— Seveda plakaš, saj imaš solzne oči, — je zatrjeval deček. — Lažeš, ko trdiš, da ne

plakaš, a to je grdo. Tvoja mamica bo huda, če boš lagal.

— Saj nimam mamice.

— Nimaš mamice? — je vprašal deček presenečeno. — Kje pa je tvoja mamica?

— V nebesih.

— Deček se je za hip zamislil, potem pa vprašal:

— A papa?

— Tudi papana nimam.

— Ni ti mamice, niti papana!

— Tudi on je odšel.

— Ah, da, na potovanju je, je-li? Moj papa je bil tudi na potovanju... daleč, zelo daleč... tam v Panami, pa se je vrnil. Poprej sem bil pri mamici in babici. Ali si tudi ti pri babici, kadar čakaš papana?

— Nimam ne babice, ne mamice, ne papana, sirota sem.

Deček je malo pomislil in nadaljeval:

— Ah, da, saj vem. Sirota je tisti, ki je izgubil mamico in papana. Babica me je naučila moliti za uboge sirote. Smilijo se mi, imeti jih moramo radi in jih podpirati... Ti si tudi sirota, praviš?

— Da.

— Kako ti je pa ime?

— Claudinet.

— Claudinet? Zapomnim si tvoje ime in pravil bom o tebi mamici in papanu, ki se je vrnil; potem pa pridemo k tebi in ti prinesemo mnogo igrač.

— Ah! — je vzdihnil Claudinet, — kako je pa tebi ime?

— Jaz sem Gaston... sluge me kličejo gospod Gaston. Papam, mamico in babico mi pa pravijo Milček.

Claudinet se je zamislil, Milček je pa nadaljeval:

— Torej če si sirota in nimaš niti babice, koga pa imaš, ki te ima rad, kdo te objema in kdo boža?

— Nikogar nimam.

— Nikogar?

— Ne, nikogar!... Živim pri stricu Slimaku in teti Zefyrini, ki sta me vzela k sebi.

Pri teh imenih se je deček najprej zasmel, potem je pa sedel in se ozrl po siromašnem bivališču. Slimak! Zefyrina! Ti imeni sta obujali v njem spomin na grozna obraza, ki sta se sklanjala nad njim, ko se je prebudil, misleč da je doma; in ta spomin ga je navdal z grozo.

A to mračno bivališče, ta raztrgani divan, kjer je ležal, te umazane cunje, ki je bil z njimi pokrit, kaj je vse to pomenilo? Kako je prišel v ta brlog? Kdo ga je privedel sem?

Kar je na ves glas zaklical:

— Mamica! Babica!

Claudinetovo srce se je naenkrat omečhalo.

— Ah, to sta hudobna človeka, ta moj stric Slimak in teta Zefyrina. Kadar se napijeta, se stepeta in obležita, da lahko vsaj mirno ležem v svoj kot.

Hujše je pa, če se ne stepeta. O, v takih primerih jih pa do-

bim jaz! Pretepa me zato, ker kašljam, češ, da bo kašelj prešel, kakor je prišel. A mene tako boli v prsih. Ti ostaneš tu, Milček. Najprej mi boš pomagal, ko pa umrem, me boš nadomestoval. Včeraj sta govorila o tem, slišal sem.

— Ostati tu! Zastopati tebe!

— Da... briti norce... ah, to utrjuje, boš videl. Da privabim in pozabavam ljudi, moram govoriti neumnosti in dobivam zausnice. Kadar zmrzujem, tako pravi stric občinstvu, da nalašč šklepečem z zobmi, kakor bi me zeblo, a ljudje se smejejo. In čim bolj šklepečem z zobmi, tem bolj se smejejo. In teh zausnic, tega suvanja! Ta tolpa misli, da me nič ne boli. Stric pravi celo, da pomeni to raznemati občinstvo in igrati vlogo z ognjem.

— A teta, — je nadaljeval mali mučenik, — ta morda ni tako hudobna, kakor stric, pretepa me pa še bolj. Pretepa me, ne da bi vedela zakaj. Sicer se boš pa sam prepričal, kaj vse stori človek v pijanosti.

Milček se je zdrzil. Claudinetovega pripovedovanja ni dobro razumel. Saj on vendar ni sirota. Ima babico in mamico, ki ga imata tako radi, ima papana, ki se je vrnil iz tujine.

Morda pa kmalu pridejo ponj. Da, gotovo pridejo.

— Da, tudi tebe čaka strašno življenje. Najprej boš moral pomagati voziti, pozneje te bosta pa pošiljala krast perutnino.

— Krasti? ... Tat naj postanem?

— Da, tat! Tatu napravita iz tebe.

— Ne, nikoli! — je vzkliznil deček ves rdeč od sramu.

— Prisilita te. Pretepa ta bosta.

— Naj me še tako pretepa, kradel ne bom. Kaj te ni ničče učil, kako grdo je krasti?

Claudinet se je zamislil in molčal. Spomnil se je, kako se je tudi on nekoč bal tatvine, kako se je bal greha, a zdaj...

— Da, Milček, — je odgovoril slednjič, — krasti je grdo. Tudi jaz v začetku nisem hotel, ko sta me pa pretepla in ko sem bil lačen, sem se vdal.

— Jaz pa ne bom nikoli kradel!

— Boš, boš. Saj se boš hitro navadil lažiti po kurnikih. Še ponosen boš na svojo spretnost. In kako tobre so pečene putke. Če jih pa ujameš več, jih nekda prodamo in kupimo vina.

— In vendar ne bom kradel.

— Še nekaj hujšega te čaka.

— Hujšega?

— Da. Kadar teta dela... ponoči... v kolibi, jaz pa sedim pri psu. In tedaj zaslišim... nočni tišini zamolkle krike... a zjutraj vidim, da je voz umit med deskami pa opazim sledje krvi, ki sta jih izpirala. To je grozno. Še dolgo potem slišiš v spanju krike ženske, ki je je teta s svojo umetnostjo lečila. In teh krikov ni konca ne kraja.

Krepak udarec s pestjo naravnost po obrazu je zamašil Claudinetu usta. Bil je Slimak. Slišal je zadnje Claudinetove besede in to ga je tako razočalo, da je zgrabil nesrečnega otroka, ga treščil ob ograjo v prednjem delu voza, kjer je Claudinet nepremično obležal.

V naslednjem hipu je prišla tudi Zefyrina; mirno je pobrala Claudineta in ga otipala.

— Ni še po njem, — je dejala. — To ni nič hudega.

Slimak je stopil k Milčku, ki se je ves tresel od strahu.

— Vidiš, fante, tako je, čenismo pridni in če preveč bezdamo, čeprav nas nihče ne vpraša. Tudi ti boš tako kaznovan, če ne boš priden. Izgubil si očeta, mater, strica, teto, babico, prav vse. Vse je nenadoma pobrala kolera. Zdaj imaš samo eno mater, Zefyrino, in enega očeta, mene. In z nama se moraš zadovoljiti.

Obmolknil je. Deček se je bil ta čas onesvestil.

— Glej, slabo mu je, — je dejala Zefyrina.

— Morda ga pa spraviš zopet k zavesti, a?

— Seveda ga spravim.

— Že dobro, torej prispemo še nocoj v Nantes.

(Dalje prihodnjé)

ITCH CHECKED
in a Jiffy
or Money Back

For quick relief from itching caused by eczema, athlete's foot, scabies, pimples and other itchy conditions, use pure, cooling, medicated, liquid D. D. D. PRESCRIPTION. A doctor's formula. Greaseless and stainless. Soothes, comforts and quickly calms intense itching. 35c trial bottle proves it, or money back. Don't suffer. Ask your druggist today for D. D. D. PRESCRIPTION.

A MESSAGE FROM HELEN KELLER

Buying War Bonds is our pledge that the cruellest barbarism on record shall be defeated, and that mankind shall live in liberty befitting their human dignity. The self-denial of the peoples for a noble purpose is their right to victory. Each War Bond we purchase is an assurance to our soldiers of democracy that their heroism shall not be in vain — and surely a tenth of our incomes is small matched against their sublime renunciation of everything they hold dear in life.

Helen Keller

ASKS SUPPORT FOR SOLDIERS: In her own handwriting, Helen Keller has penciled the above statement in which she says "buying War Bonds is our pledge that the cruellest barbarism on record shall be defeated."

"Each War Bond we purchase," according to Miss Keller, "is an assurance to our soldiers of democracy that their heroism shall not be in vain — and surely a tenth of our incomes is small matched against their sublime renunciation of everything they hold dear in life."

U. S. Treasury Dept.

MAD

When a cough due to a cold drives you mad, Smith Brothers Cough Drops give soothing, pleasant relief. Smith Brothers contain a special blend of medicinal ingredients, blended with prescription care. Still cost only 5¢ — yes, a nickel checks that tickle!

SMITH BROS. COUGH DROPS

BLACK OR MENTHOL — 5¢

Ako iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne potrebščine

ne pozabite najprej pogledati v kolono naših malih oglasov!

SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVCEV

VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLAŠAJO V TEM DNEVNIKU IŠČEJO... POMOČ!

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli tozadevni oglas v Enakopravnosti

AMERICAN HEROES

The Japs kicked him in the face and stomach, smashed him with their fists, knifed him, jabbed him with a pitchfork and left him for dead, but Pvt. E. O. Moore came through this ordeal. Now you come through. You've done your bit; now do your best—Buy more War Bonds.

U. S. Treasury Dept.